

Georg Wilhelm Friedrich Hegel (Stuttgart 1770-Berlin 1831)

Amb Fichte i Schelling forma el grup dels tres filòsofs idealistes més importants.

Estudia filosofia i Teologia a Tubinga

Forma un grup filosòfic amb Fichte, Schelling i Hölderlin (gran poeta del XIX), entusiasmats amb la RF.

Professor a Berna, Frankfurt i Jena, on escriu la **Fenomenologia de l'Esperit** mentre s'escolten les canonades de Napoleó (1802).

1816: Professor a Heidelberg

1818: Càtedra a la Universitat de Berlin, de la que acabarà com a rector i filòsof oficial d'Alemanya.

1807: Fenomenologia de l'Esperit

1816: Ciència de la Lògica

1817: Enciclopèdia de les ciències filosòfiques.

La filosofia no és "Amor al saber", sinó el saber més profund de la realitat:

-No està limitat per la ciència, sinó que s'erigeix per sobre perquè la jutja.

-És un estudi general, de la totalitat, en contra de la parcialització científica: el seu objecte de coneixement ha de ser l'absolut: gran preocupació per la reunió entre el finit i l'infinit, entre la matèria i la forma, entre el pensament i la sensibilitat, entre la necessitat i la llibertat...

-El noumen de Kant ha de desaparèixer: la filosofia no es pot aturar davant de cap límit.

"La veritat és el tot. Però el tot és l'essència que es completa mitjançant el seu desenvolupament. L'absolut és el resultat..." (Fenomenologia de l'Esperit)

Aquest resultat el descobreix el subjecte: la realitat només es present en el subjecte, i així es supera el problema de l'escissió entre S-O....

"El que és real és racional, el que és racional és real (efectiu, poder)" (Ciència de la Lògica)

-Però la totalitat de la realitat està en moviment, esdevenir: recuperació de la perspectiva DIALÈCTICA (aquí també Kant es negat explícitament, però Aristòtil també... recuperació d'idea heracliteana-platònica): ordre conceptual lògic universal de contradiccions (de comprensió de la realitat) que només és estudiat per la filosofia.

Mètode d'investigació, concepció de la realitat i visió de la història TRIÀDICAMENT.

- Tesi: Idea abstracte i general. Posició, indeterminació.
- Antítesi: Forma immediata i empírica. Negació, determinació.
- Síntesi: Superació: coneixement absolut, definitiu, real (TESI+ANTÍTESI).

El present o la unitat aïllada no serveix per entendre la totalitat. El desenvolupament de la realitat és la única veritat, i per tant hem de comprendre les contradiccions i la història.

Exemples de dialèctica triàdica hegeliana:

Moments històrics:

- T: Grècia (antropocentrisme)
- A: Judaisme (teocentrisme)
- S: Cristianisme (Déu-home)

Corrents culturals:

- T: Raó observant (Renaixement: relació home-natura)
- A: Raó psicològica (introspecció intimista del Barroc)
- S: Etitat (ideals polítics nous lliberals del segle XVIII: la Revolució Francesa)

Activitats humanes:

- T: Art (creativitat material)
- A: Religió (vivència espiritual)
- S: Filosofia (Hegel).

Sistemes filosòfics:

- T: Racionalisme (raó única)
- A: Empirisme (sentits únics)
- S: Idealisme (filosofia crítica kantiana)

Realitats humanes bàsiques:

- T: L'home-pare (rol social)
- A: La dona-mare (rol social)
- S: Fill (...)

Estatus socials.

- T: Els senyors (amos, propietaris, dirigents)
- A: Els sotmesos (esclaus, súbdits, empleats)
- S: La llei social (...)

ETC, ETC...

Karl Marx (Trèveris 1818-1883 Londres)

Marxisme: Teoria política derivada de la filosofia de Marx.
Pel Marxisme diem que la filosofia de Marx és la que ha tingut el major grau d'incidència directa (com a mínim en un temps mínim) sobre la realitat humana en tots els temps.

Neix en família jueva. Estudis a Bonn i Berlin (Tesi doctoral sobre la comparació entre atomisme i epicureisme grecs). Coneixement profund i adhesió al hegelianisme.

A partir del 1843 a París, intensa tasca de publicacions i d'edició de revistes de defensa dels moviments obrers i sindicals. Ingressa a la Lliga Internacional Comunista, i se li encarrega, amb Engels, la redacció del Manifest Comunista, el 1847.

A partir de 1848 viurà a Londres per ser perseguit a França i altres països.

La sagrada família (1845)

La misèria de la filosofia (1847) (critica el socialisme utòpic de Proudhon)

El Capital (1867)

“...jo no he descobert la lluita de classes... el que jo vaig aportar de nou és que a) la lluita de classes està vinculada a l'economia, b) que la lluita de classes condueix necessàriament a la dictadura del proletariat o a la desaparició de les classes socials

Onze tesis sobre la filosofia de Feuerbach:

“Los filósofos se han limitado, hasta hoy, a interpretar el mundo de diversos modos; ahora, de lo que se trata, es de cambiarlo”

-No filosofia teòrica, sinó “filosofia de la praxis”

-Reacció antihegeliana: no a la fil. especulativa, abstracta, distant...

-Filosofia al servei de l'home: HUMANISME MARXISTA

Humanisme Marxista = Materialisme dialèctic.

“Dialèctic”: influència de Hegel: tot el que succeeix té el seu origen i veritat en el procés històric del qual deriva

“Materialisme”: oposició a Hegel: el que és material, els objectes reals de la naturalesa externa a la ment humana, és el que el subjecte pot aprendre, gaudir o patir. Hem de tornar a les coses reals però amb la dialèctica, sentit històric.

OBSERVACIÓ DE LA REALITAT HUMANA:

Marx creu descobrir certs fenòmens ocults que canviaran els homes:

Una situació d'ALIENACIÓ HUMANA (Base de l'humanisme de Marx).

HOME ALIENAT = Home sense dignitat: no és com hauria de ser, home fora de sí mateix...

ALIENACIÓ segons Marx:

Distinció entre **Superestructura** i **Infraestructura**:

-SUPERESTRUCTURA: estructura que impedeix observar la infraestructura.

Part que

apareix davant i oculta la realitat alienadora.

2 alienacions superestructurals:

*Religió: -L'home fa la religió, i no la religió a l'home.
-Opi del poble.
-Desvia la mirada del món, distreu i consola amb ficcions els oprimits, creant encara més diferències entre els homes
-En el cel es creu que es compensen les injustícies mentre es van perpetuant a la Terra.

*Ideologia: -L'Home i la naturalesa és l'únic que existeix (materialisme): les ideologies són "formacions nebuloses", productes de la imaginació que no deixen veure el que interessa.
-Hi ha dues alienacions ideològiques: filosofia i nacionalisme (ell no es considera filòsof, sinó "observador social", un economista sociològic)

-INFRAESTRUCTURA: estructura econòmica que sosté la superestructura

ALIENACIÓ SUPERESTRUCTURAL = alienació econòmica, o del treball, la pitjor (violència i ocultació) = CAPITALISME

Concepte de TREBALL: Transformació de la natura. Creació de l'artificial. Contacte material. Reconeixement del valor d'un home per la seva feina o producte realitzat.

-Alienació del treball: Treball imposat per a l'adquisició de diners, no de productes transformats de la natura. L'home no es reconeix en el seu treball, sinó en una forma inhumana abstracta que són els diners + condicions infrahumanes de treball.

“Si l'home és el seu treball, i el treball és una mercaderia (valor en diners), l'home és una mercaderia; l'home s'explota en el capitalisme i queda enfrontat així a la seva pròpia naturalesa”

Com és això possible?: En el capitalisme...

- Existència de dues classes socials (ATENCIÓ) d'homes:
  - Opressora-capitalista-empresaris (pocs)
  - Oprimida-treballadors-proletariat (molts)
- La relació entre les dues: relació de domini i submissió.

Mecanisme de domini-submissió: la PLUSVÀLUA (control econòmic, el més fort i violent dels controls socials, control de subsistència material)

LA PLUSVÀLUA (o teoria marxista del valor afegit)

Preu del producte o cost de producció = X

Teòricament...: $X = \text{Mitjans de producció } (X / 2) + \text{Força de treball } (X / 2)$

Realitat capitalista:

$X = \text{Mitjans de producció } (X / 2) + \text{Força de treball } (X / 4) + \text{Plusvàlua } (X / 4)$

Així, cost de producció = preu de mercat, i depauperació del proletariat

(l'alternativa és un procés inflacionista: preu de mercat = $X + Y$ (plusvàlua))

Conclusió: el treball és realitzat pel treballador, però no se li retribueix amb el 100% la seva força de treball, o acaba comprant un producte per un preu major del que val realment (inflació)

El problema és l'empresari, que no aporta res: només la relació de propietat amb els mitjans de producció.

ESFONDAMENT DEL SISTEMA:

Necessitat d'un canvi de situació: ELS OPRIMITS HAN DE PRENDRE...
CONSCIÈNCIA DE CLASSE.

Capitalisme → → → → → → → → → → → → → → → → → → Comuniste

Tres Etapes:

1. **Etapa democràtica:** Eliminació revolucionària violenta del primer mal dels homes, tal i com deia Rousseau: la propietat privada, o mitjans de producció.

El poder passa al proletariat: dictadura del proletariat com a finalitat.

2. **Etapa socialista:** l'Estat perdura amb una funció: crear nova infraestructura que
-Aboleixi... classes socials
-Impossibilita... classes socials

La classe dirigent té sentit per la feina que fa, no per la propietat privada que
posseeix.

La forma essencial d'aconseguir la finalitat revolucionària és l'EDUCACIÓ.

3. **Etapa comunista:** Abolició definitiva de les classes socials perquè l'Estat
desapareix, com a òrgan social superior diferenciat de la resta.

Països que han experimentat una revolució marxista: URSS (Unió de repúbliques
socialistes soviètiques), la Xina Democràtica Popular, Cuba.